

[Udenrigsministeren.]

Konsultationen af de fire ansøgerlande fandt sted dels i begyndelsen af maj måned 1970, da overvejelserne endnu befandt sig på embedsmandsplan og vore bemærkninger derfor var af mere uformel, foreløbig karakter, dels i slutningen af september måned 1970 i form af et officielt svar til den tyske udenrigsminister Scheel, der på daværende tidspunkt førte forsædet inden for de seks. I begge tilfælde er det udenrigspolitiske nævn blevet underrettet om de danske overvejelser, ligesom jeg den 27. juli 1970 havde lejlighed til i et skriftligt svar på et af hr. Bilgrav-Nielsen stillet spørgsmål at orientere folketinget om sagens udvikling. Endvidere er såvel en dansk oversættelse af Davignon-rapporten som teksten til de danske kommentarer og de seks' svar herpå blevet offentliggjort den 30. oktober 1970.

Rapporten går i korthed ud på, at der som et første skridt henimod en nærmere sammenslutning skal søges etableret et samarbejde af konsultativ og informatorisk karakter om alle vigtige udenrigspolitiske spørgsmål mellem de seks fællesmarkedslande og de fire ansøgerstater.

Dette resultat lyder måske ikke umiddelbart af særlig meget, men betegner alligevel et betydningsfuldt skridt i udviklingen, idet det trods ihærdige tidligere bestræbelser er første gang, det er lykkedes at nå til enighed om etablering af et sådant udenrigspolitisk samarbejde.

Hvad skyldes det da, at det først nu er lykkedes at komme så langt? Kort sagt er begrundelsen den, at fællesmarkedslandene hidtil ikke kunne blive enige om, hvilken form for europæisk enhed man burde tilstræbe på det politiske område. Medens det som bekendt allerede i 1951 lykkedes at tage det første skridt henimod integration på det økonomiske område gennem oprettelsen af Kul- og Stålfællesskabet, strandede forslaget om skabelsen af et europæisk forsvarsfællesskab — den såkaldte Europahær — af overstatslig karakter; samtidig faldt en plan om et europæisk politisk fællesskab, der var blevet udarbejdet af Kul- og Stålfællesskabets parlamentariske forsamling.

Bag disse forgæves bestræbelser skjulte sig et modsætningsforhold mellem på den ene side Frankrig, der siden begyndelsen af 1950'erne, dvs. endnu før general de Gaulle

kom til magten, kun har ønsket en løsere sammenslutning af traditionel karakter mellem de europæiske lande, og på den anden side de andre fem lande, som — om end af forskellige grunde og med varierende styrke — har holdt fast ved, at en sammenslutning bør have overstatslige træk.

Det var denne modsætning, der var baggrunden for, at Romtraktaten af 25. marts 1957 indskrænkede sine overnationale bestemmelser til alene at gælde de økonomiske områder, medens man på det politiske felt nøjedes med en sætning i traktatens indledning om, at de deltagende lande „er besluttede på at opbygge grundlaget for en sammenslutning mellem de europæiske folk, som uden ophør gøres stadig snævrere.“

De bestræbelser, der siden Romtraktatens ikrafttræden er blevet udfoldet inden for de seks for på det udenrigspolitiske område at føre denne hensigtserklæring ud i livet, har alle lidt skibbrud. Det vigtigste eksempel herpå er den såkaldte Fouchetplan, der blev fremlagt af Frankrig i fortsættelse af et stats- og regeringschefmøde i Bonn den 18. juli 1961, hvor de seks — ligeledes i generelle vendinger — var nået til enighed om „at give viljen til politisk forening“ konkret form. Årsagen var stadig en fundamental uenighed mellem de seks om, hvorledes samarbejdet nærmere skulle udformes.

Det, der nu er sket, er, at fællesmarkedslandene — uden derfor at opgive det langsigtede slutmål: at bringe den dag nærmere, da Europa udtrykker sig med én stemme — har besluttet at skubbe de punkter, hvorom der består uenighed, i baggrunden til fordel for en mere pragmatisk indstilling, som lader det stå åbent, hvilken form for politisk sammenslutning det nu etablerede samarbejde skal have på længere sigt. I den givne situation tror jeg, dette er en klog beslutning.

Alligevel kan det være rimeligt at spørge om, hvilke fremtidsperspektiver der her opruller sig, og hvordan den danske regering stiller sig hertil. Lad mig først sige, at det i den nuværende situation næppe kan være en opgave for os at rejse et gennem tiderne kontroversielt problem, som de seks for deres vedkommende foreløbig ikke har kunnet løse og er blevet enige om at lade ligge.

I så henseende er vi helt på linje med de øvrige ansøgerlande — herunder også Stor-